

DE RAAD AAN HET WERK

Kenniswerkplaats Gemeenteraad van de Toekomst

Jeroen van Urk, Bestuur/kennistaakgroep VvG

Zes organisaties lanceren in 2013 de kenniswerkplaats Gemeenteraad van de Toekomst over de positie, werkwijze en ondersteuning van een bij de tijd passende lokale volksvertegenwoordiging. De kenniswerkplaats start als combinatie van masterclasses en simulatie-raadsvergaderingen. Eind november was er de expertmeeting voor het fijnslijpen van de opzet.

Hoe zal de gemeenteraad van de 'Gemeente Morgana' functioneren? Een netwerk-gemeente, waarin burgerbestuur aan betekenis wint, en bestuurskracht in belang toeneemt? Wat is daarin de rol van gemeenteraadsleden? Voor gemeenten met meer taken, minder middelen, meer burgermacht en een gekantelde overheid? Op initiatief van de Vereniging van Griffiers (VvG) zullen BMC, Bestuursacademie, NotuBiz, ProDemos en Nicis/Platform 31 hiervoor in 2013 een kenniswerkplaats draaien. Met de kostendekkende kenniswerkplaats bieden zij de mogelijkheid om van onderop het toekomstig functioneren van gemeenteraden uit te lijnen. Ook het ministerie van Binnenlandse Zaken is met de initiatiefnemers in gesprek.

De kenniswerkplaats spiegelt het raadswerk van de toekomst. Besef van 'Vertrouwen in burgers' bij de WRR en 'Nederland op weg naar de burgerbegroting' bij BZK geven daar richting aan. Net zoals de behoefte aan 'Bruggen slaan' bij het nieuwe kabinet: de brug tussen schaalvergroting voor gemeentelijke taken en schaalverkleining voor een burgermaatschappij.

Raad in zijn kracht zetten

De kleine veertig zetels in de Gemeenteraad van de Toekomst kunnen worden ingenomen vanuit de omgevingswereld

van de gemeenteraad. Een aantal raadsleden vanzelfsprekend, maar ook burgemeesters, wethouders, gemeentesecretarissen, controllers, griffiers, journalisten en niet in de laatste plaats bewonersondersteuners. Zij vormen een soort spontane staatscommissie. In zes dagvullende bijeenkomsten onderzoeken de deelnemers de wenselijke veranderkracht, verbindingskracht, stuurkracht, toezichtkracht, communicatiekracht en conclusiekracht van gemeenteraden. Deze thema's komen

voort uit een analyse over de veranderingen die het gemeentebestuur raken. Internationalisering met als pendant regionalisering, marktwerking versus marktsturing, de betekenis van politieke partijen, actief burgerschap, toezicht in het publieke domein, de concentratie bij lokale media en de opkomst van sociale media: ontwikkelingen die nopen om over de drempel te denken. Ook waar het gaat om de procedures van en voor de lokale volksvertegenwoordigingen.

Hoe zullen raden over vijf jaar vergaderen? (foto: Emile Willems, raadzaal Hellendoorn)

Het eerste deel van de zes bijeenkomsten is telkens een masterclass met inspirerende, toonaangevende hoofd- en tegensprekers en verdiepende gasten. Die terugkijken op hoe het kwam en vooruit kijken naar hoe het kan. Met aandacht ook voor veranderingen over de grens, zoals in Engeland, waar met de *Localism Act* een trendsettende decentralisatiewet is aangenomen die meer burgerbestuur en meer gemeentelijke bestuurskracht met elkaar verbindt. Het tweede deel van elke bijeenkomst is een simulatie-raadsvergadering waarin nieuwe theorie getoetst wordt aan de mogelijke praktijk. Deelnemers aan de kenniswerkplaats krijgen daarin de mogelijkheid hun eigen casuïstiek te toetsen en op nieuwe aanpakken te reflecteren.

De kenniswerkplaats spiegelt het raadswerk van de toekomst

Brief aan de Koning

De kenniswerkplaats zingt zich aldus los van versteende en verstarrende verhoudingen. Niet de verhouding tussen de bestuursorganen gemeenteraad en B&W staat erin centraal, maar die tussen gemeentebestuur en gemeenschap. Daarin voltrekken zich razendsnel veranderingen als optelsom van economische, sociale, technologische en bestuurlijke ontwikkelingen. Hoe vinden gemeenteraden aansluiting bij de veranderende vragen en wensen van burgers, bedrijven en organisaties? Kan dat nog langs van oudsher bestaande politieke lijnen? Hoe voorkomen we dat de samenleving zich afwendt van zijn 'eerste' volksvertegenwoordiging? De aanname voor de kenniswerkplaats is dat er lokaal enigerlei door de bevolking gedelegeerde besluitvorming zal blijven over het heffen, besteden en verantwoorden van gemeenschapsgeld. Maar op de expertmeeting over de opzet van de kenniswerkplaats bleek prangend: het is nog maar de vraag of dat in de vorm en stijl van onze huidige gemeenteraden is. De kenniswerkplaats start in het nu, als simulatie-gemeenteraad. En eindigt in een 'Brief aan de Koning' over aanpassingen in het raadswerk. De brief zal door een aansprekende Burgemeester van de Gemeenteraad van de Toekomst worden bezorgd. Nog vóór de verkiezingen van 2014. ■

